

BUITEN

11^E JAARGANG N^O. 26.

ZATERDAG 30 JUNI 1917.

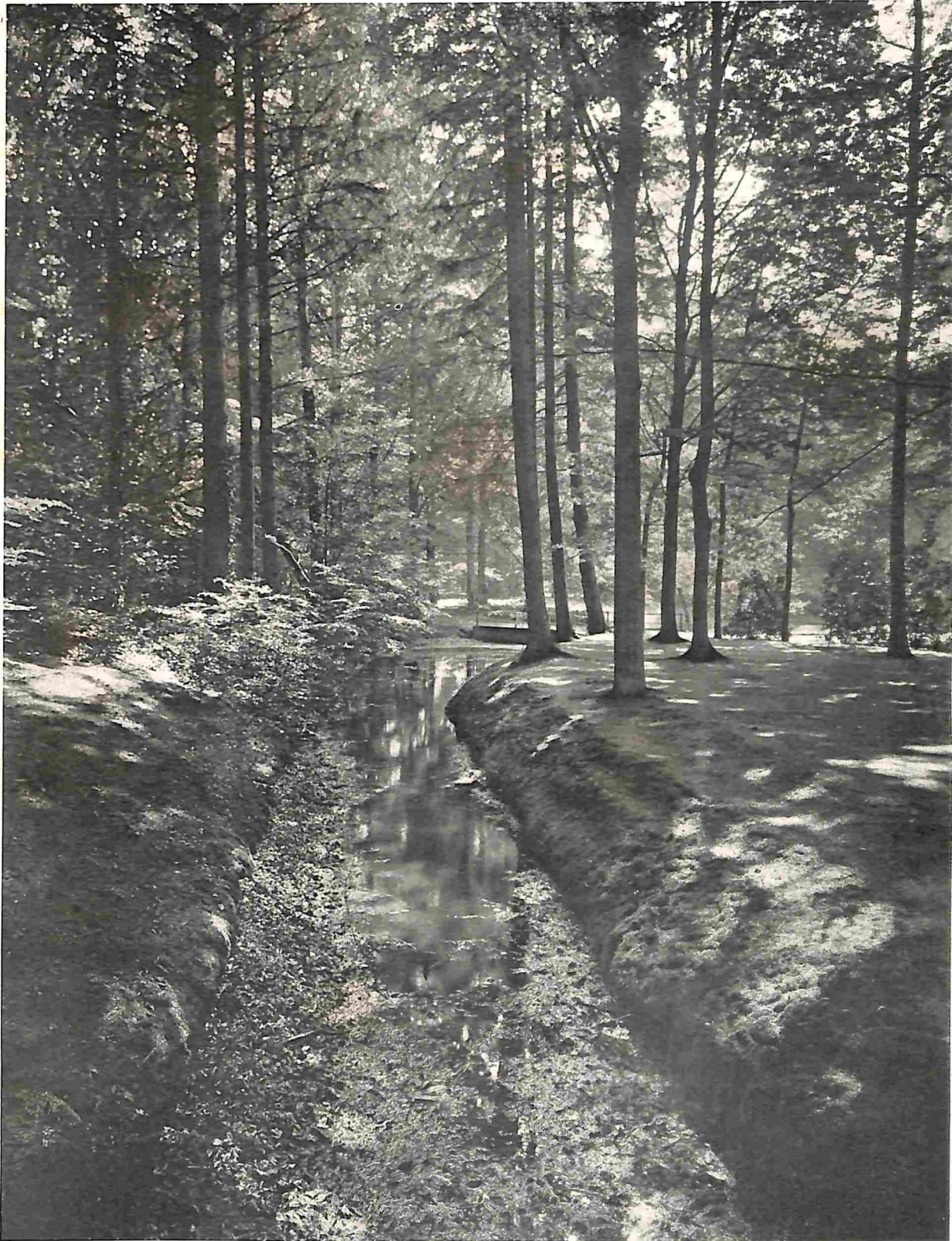

Foto C. Steenberg.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG. BEEK IN HET RIJSENBURGSCHÉ BOSCH. 8

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE BELANGWEKKENDE GESCHIEDENIS VAN MEVROUW BALSAME, DOOR GERTRUDE ATHERTON (26)	BLZ. 302
ONTVANGEN BOEKEN ENZ.	303
VAN OUD- EN NIEUW-ATHENE, (SLOT) DOOR DR. K. E. W. STROOTMAN, (GEÏLLUSTREERD)	BLZ. 304—307
UITHEEMSCHE LANDVERHUIZERS EN KOLONISTEN ONDER ONZE BOOMEN EN STRUIKEN DOOR LEON. A. SPRINGER	BLZ. 307
DRIEBERGEN—RIJSENBURG DOOR TOM SCHILPEROORT, (GEÏLLUSTREERD)	BLZ. 301, 308—311
HET AMERIKAANSCH DUEL, DOOR EWALD GERHARD SEELIGER (31)	BLZ. 311
DE HAARLEMMER DOBBELSTEENEN DOOR S. K. (GEÏLL.)	312
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

De belangwekkende geschiedenis van Mevrouw Balsame

(26) DOOR GERTRUDE ATHERTON.

ONGEVEER drie weken na mevrouw Balsame's arrestatie viel er een nieuwe slag. Dr. Anna's dienstmeisje Cassie herinnerde zich plotseling, dat mevrouw Balsame een veertien dagen of zoo vóór den moord op zekeren morgen bij Dr. Anna aan huis was gekomen, en verlof had gevraagd om naar de zitkamer te gaan om daar een briefje aan de dokteres te schrijven, daar deze niet thuis was. Een paar minuten nadat mevrouw Balsame zich in de kamer had opgesloten, was Cassie met haar bezem naar de portiek gegaan, en, daar zij pantoffels droeg en de voordeur openstond, had zij geen gedruisch gemaakt. Heel toevallig had zij door het venster gekeken en toen had zij mevrouw Balsame op een stoel zien staan voor een kastje in den schoorsteen, en had zij haar heel voorzichtig een fleschje tusschen andere flesschen zien zetten. Zij was vast van plan geweest haar meesteres van deze zonderlinge handeling op de hoogte te stellen, doch, omdat de dokter in die dagen alleen maar thuis kwam om een paar uren te slapen en te moe was om te kunnen lijden dat er tegen haar gesproken werd, en zelfs haar eten niet thuis gebruikte, had Cassie haar kleine sensatie uitgesteld, en het eindelijk vergeten.

Toen zij zich het voorval, onder de algemeene obsessie, herinnerde, vertelde zij het aan een vriendin, die het weder aan een ander vertelde, en deze weer aan een andere, totdat het te zijner tijd de ooren van den waakzamen heer Broderick bereikte. En toen eerst deelde hij aan het publiek de kwestie van het verdwenen glas limonade mede, en verder alle incidenten die daarmede annex waren en die hem ter oore waren gekomen, en in zijn artikelen legde hij den nadruk op de „eenigszins zonderlinge verklaring van mevrouw Balsame.”

Wederom nam de politie de zaak in onderzoek. Het fleschje, dat mevrouw Balsame in de kast had gezet, werd geanalyseerd, en bleek ongelukkigerwijs zuiver water te bevatten. Iedere flesch in mevrouw Balsame's huis werd naar den apotheker gebracht. Mevrouw Balsame lachte grimmig bij deze stage pogingen, doch niettemin wist zij dat deze geschiedenis haar kans op vrijpraak verminderde. Het publiek veroordeelde haar nu bijna eenparig. Deze getuigenverklaring zou natuurlijk niet toegelaten worden. . . . daar zou Rush wel voor zorgen. . . . doch ieder lid der jury zou haar gelezen en er zich een eigen opinie over gevormd hebben. Eenigszins tot haar verbazing vroeg Rush haar geen uitleg van deze episode, en zij vond het het beste er geen uit eigen beweging te geven. Tegenover haar andere vrienden noemde zij het geheele geval een leugen, die Cassie zonder twijfel was ingeblazen.

Naarmate de lucht donkerder werd, steeg echter haar moed.

Breien kalmeerde haar zenuwen, en zij had vele lange en eenzame uren om te peinzen. Haar vriendinnen voorzagen haar van al de nieuwste romans, doch zij voelde meer voor boeken over den oorlog, die zij nu voor het eerst eens aandachtig begon te lezen. Over het geheel genomen gaf zij echter de voorkeur aan breien voor de arme slachtoffers en aan denken. Niemand kan zulk een plotselinge en groote verandering in zijn dagelijksche gewoonten als een lang verblijf in de gevangenis onder beschuldiging van moord ondergaan, zonder opnieuw en waarschijnlijk tot zijn verbazing kennis te maken met zijn eigen ik, en zonder veranderingen te ondergaan die, oppervlakkig beschouwd, vreemd lijken, doch die inderdaad niets anders zijn dan nieuwe gebieden welke tot nu toe braak lagen in den geest van den mensch.

Mevrouw Balsame in de gevangenis van het district Brabant ontdekte tot haar verbazing dat zij op mevrouw Balsame van Elsinore neerzag als op iemand met armzalige idealen, en die een beetje te knusjes bourgeoise was. Bah, dat wereldje van Elsinore!

En dan al die onechte belangen en bezigheden! Wat moest zij zich doodelijk verveeld hebben, spelen als zij had gedaan met onderwerpen die haar of bijzonder sterk hadden moeten interesseeren of heelemaal niet. En voor welk doel? Enkel om andere vrouwen die rijker waren dan zij of misschien eerzuchtig waren, vóór te blijven. Haar verbazing over het feit dat zij niet al-genoegzaam was, alsook haar nieuwe gevoel van dankbaarheid, deden nederigheid in haar geboren worden, die op haar beurt een warmen regen deed nederdalen op een verstijfd en ontmoedigd gevoel voor humor. Terwijl zij alle mogelijke eer bewees aan de edele trouw harer vriendinnen, was zij er zich toch bewust van dat zij zich op plechtige wijze vermaakten en dat geen gering deel van hun trouw werd ingegeven door dankbaarheid. Zij riep zich de uitdrukking van hun gezichten weder te binnen bij hare arrestatie. Zij achtten zich toen erg diep getroffen, doch in werkelijkheid zwollen zij op van trots.

Waarom had zij er toch zoo aan gehecht om deze vrouwen te leiden, om mevrouw Balsame van Elsinore te zijn? Het was ondenkbaar dat zij ooit tot een dergelijk bestaan zou terugkeeren.

Niettegenstaande het feit dat haar eigen tragedie haar belangstelling in den oorlog eenigermate verkleinde, zag zij het leven toch in enigszins juiste verhouding. Zij wist, dat als zij vrijgesproken werd, zij voor het eerst in staat zou zijn de dingen met onpersoonlijke oogen te bezien, en om haar verstand werkelijk te ontwikkelen. Met meer dan een restantje van den kouden, onverbiddelijken wil, die David Balsame ten doode had opgeschreven door middel van het geheime gif van Dr Anna, dacht zij er ernstig over om haar voordeel te doen met de verliefdheid van Rush, en haar beruchten naam te verruilen voor den zijnen, en de bescherming te erlangen waarnaar haar weder ontwaakte vrouwelijkheid hunkerde. In andere oogenblikken was zij er even vast van overtuigd dat zij geen anderen man weder zou trouwen. Met haar kleine inkomen kon zij in Europa gaan wonen en wat reizen, en haar geest ontwikkelen. Na den oorlog zou het heel interessant zijn in Europa, als men tenminste bedelaars en kerkhoven wist te vermijden.

Doch alhoewel zij zichzelf uitermate belangwekkend vond, en er dankbaar voor was dat zij moed bezat, en dat deze moed gehard uit het vuur was gekomen, had zij vooral des nachts oogenblikken, waarin het leek alsof de diepe nachtelijke stilte werd verscheurd door de kreten van dronken dollemannen, waardoor zij doodelijk verschrok. En niettegenstaande de Amerikaanse traditie, die zoovele schuldige vrouwen heeft vrijgelaten, placht zij te staren naar het vizioen van den electrischen stoel, waarop zijzelf was vastgebonden.

XXV.

Rush draaide zich plotseling om, en keek achter zich. Gedurende de laatste weken had hij het telkens wederkerende gevoel gehad dat hij gevolgd werd, doch hij had het tot nu toe te druk gehad om aan een vage verdenking vasten vorm te geven. Hij stond stil en was er zich onmiddellijk bewust van dat er nog iemand anders was blijven staan, na zich in de schaduw van een der boomen, die langs Atlantic Avenue stonden, te hebben teruggetrokken. Hij ging snel op deze gedaante toe, doch bijna bij de eerste schrede maakte zij zich uit de schaduw los en trad naar voren. Rush zag dat het een vrouw was, en herkende toen Miss Sarah Austin van de New York Evening News. Hij herinnerde zich dat zij hem verscheidene malen genaderd was met het verzoek haar een interview met Mevrouw Balsame te willen bezorgen, en dat zij zijn geduld op een zwaren proef had gesteld door haar pogingen om hem tot een gesprek over de zaak te verlokken.

„O, goeden avond,” zeide hij grimmig. „Ik keerde terug omdat ik dacht dat ik gevolgd werd.”

„Ik volgde u,” antwoordde Miss Austin heel kalm. „Ik zag u de Laan inslaan, en probeerde u in te halen. . . . ik ben liever niet alleen uit, zoo laat, vooral niet in dit spookdorp. Het weten dat bijna iedereen hier bijna voortdurend aan dien moord denkt, u me niet tot het huis van Alys Crumley kunnen brengen?”

„O, zeker!” Rush vroeg zich af of alle vrouwen leugenaars waren, en begon met haar op te loopen.

„Ze hebben me opgedragen om overal waar ik maar kan, feiten omtrent de Balfame-zaak te hooren te krijgen,” ging Miss Austin voort op haar zakelijke, onpersoonlijke manier, die, bij haar jeugd en knapheid, naijverig bewaarde geheimen aan mannen die anders evenzeer op hun hoede waren als Rush, had ontlokt. „Natuurlijk niet om nog meer bezwarend materiaal tegen haar te zoeken, maar stof voor goede schetsen. Ik heb al een heele boel vooraanstaande dames in Elsinore geïnterviewd, zooals u hebt kunnen zien als u verwaardigd hebt om de Damesrubriek in te zien. Is het niet prachtig zooals zij haar trouw blijven?”

„Waarom zouden ze niet? Ze gelooven in haar onschuld, en natuurlijk is ze ook onschuldig.”

„Wat zegt u dat werktuigelijk! Ik wou wel eens weten of u dat werkelijk gelooft... of het mocht wezen dat u weet wie het werkelijk gedaan heeft.”

Maar in dat geval zoudt u wel met den waren schuldige voor den dag komen. Wat is het toch een warboel! Ik veronderstel dat een advocaat wel in de onschuld van zijn cliënt zal moeten gelooven, tenzij hij een buitengewoon jury-acteur is. Ik weet niet wat ik ervan denken moet. Maar van één ding ben ik overtuigd: Alys Crumley weet iets... iets positiefs.”

Rush, die tot nu toe weinig aandacht had besteed aan haar gebabbel, dat hij terecht beschouwde als een middel om hem tot onvoorzichtige uitlatingen te verlokken, wendde zich snel tot haar.

„Wat wilt u daarmee zeggen?”

„Dat zij iets weet. Zij is nu in de stad aan het News, om de zaken te leeren van de Mode-redactrice, en we lunchen bijna iederen dag met elkaar.”

Zij is toch zoo veranderd, vergeleken bij wat zij een jaar geleden was, want toen was ze de vrolijkste van den heelen troep, zoo naif in haar verlangen om een echte wereldstedeeling te worden, en toch zoo scherp van geest dat ze ons allemaal de baas was. 'n Pracht van 'n meisje, die Alys! Eerst toen ik haar hier weer ontmoette, schreef ik de verandering toe aan de reden die er meestal voor is, nl. een man. En ik geloof nog dat zij een „affaire de coeur” heeft gehad die haar duchtig heeft aangepakt, maar er moet nog iets anders wezen... dien eersten dag merkte ik het zoo niet op — maar later — enfin, ze gaat gebukt onder den een of anderen last. Alys' wangen zijn zoo bleek als marmer, zooals u misschien ook wel hebt opgemerkt, maar tegenwoordig zit er een worm in den knop. En die olijkleurige oogen van haar hebben een eigenaardige gewoonte plotseling van je weg te dwalen, duizend mijlen ver, met een uitdrukking erin, die nu niet precies nietszeggend is. Dan kunnen ze zoo grimmig vastberaden kijken, alsof zij op het punt staat haar geweten los te laten, en even later verzachten ze zich weer tot een uitdrukking van besluiteloosheid... tenminste voor haar doen, want Alys weet meestal heel goed wat ze wil. En omdat het mij lijkt dat zij dit geheim aldoor bewest met zich omdraagt, ben ik er zeker van dat ze aarzelt of ze het aan de politie zal vertellen of niet.”

„Heeft u er misschien ook een bedoeling mee, dat u me dit alles vertelt? Ik dacht dat jullie moderne vrouwen, die jullie wat je noemt „suffe” huiselijke omgeving hebt verruild voor een werkring in de hardwerkende mannenwereld, prat gingen op een nieuwe code van loyaliteit tegenover elkaar.”

„Die is raak! Maar ik val Alys niet af. Nog anderen dan ik hebben opgemerkt dat ze met iets rondloopt. Jim Broderick is altijd in de buurt om haar tot een bekentenis te verlokken. En ik heb een uitstekende reden om u dit allemaal te vertellen. Om u de waarheid te zeggen heb ik al een tijdlang geprobeerd om u te spreken te krijgen.”

„Heeft u me dan gevolgd? Was... was... u gisteren in Brooklyn?”

„Op beide vragen moet ik ja antwoorden.” Haar stem beefde, maar zij keek hem uitdagend aan; zij stonden nu onder de heldere lantarens van Main Street. „Ik zal u zeggen wat ik geloof dat Alys weet: dat u David Balfame vermoord hebt; en zij kan er niet toe besluiten om u te verraden, zelfs niet al kan ze er een onschuldige vrouw de vrijheid door teruggeven.”

Hij was volkomen verrast, maar toch vertrok zijn sterk gezicht geen spier. Integendeel, het nam een nog grimmiger uitdrukking aan.

„En wat voert u nu in 't schild?” vroeg hij.

„Ik wil zelf het bewijs hiervoor vinden, en Jim Broderick vóór zijn.”

„Ik ken anders niemand die zoo overtuigd is van mevrouw Balfame's schuld als Jim Broderick.”

„Dat is zoo, maar er bestaat alle kans dat iemand met zoo'n scherpe reuk als Broderick ieder oogenblik het ware spoor vindt.”

„En gelooft u dat ik het gedaan heb?”

„Ik geloof dat er wel redenen zijn om dat aan te nemen.”

„Ik zal u niet vragen ze me te vertellen. Het komt er niet erg opaan. Maar wat me wel interesseert is, of u gelooft dat, als ik een moord begaan had, ik een vrouw in mijn plaats zou laten lijden.”

Alys dacht na.

„Neen,” gaf ze onwillig toe, „ik geloof niet dat u tot dat slag van menschen behoort. Maar u zou zóó kunnen redeneeren; dat zij toch tamelijk veel kans heeft vrijgesproken te worden, en u zoudt machtig weinig kans hebben om den electrischen stoel te ontgaan.”

Rush lachte luid. Het klonk schril, doch er was geen zenuwachtige bijklank in, en hij bleef Miss Austin vragend aankijken. Tevoren had hij haar nauwelijks opgemerkt, doch nu zag hij dat

zij een knap meisje was, met een scherp omljnd eerlijk gezicht, heldere, vorschende oogen en de slanke, goed gebouwde gestalte van een atletischen jongen. Haar bijzonder type van knapheid kwam het beste uit door haar chique, aangemeten pakje.

„U ziet er om u de waarheid te zeggen niet naar uit om een man tot een bekentenis te brengen door hem gestadig te achtervolgen,” mompelde hij, en ditmaal glimlachte hij.

„Al 'n mensch z'n jagersinstincten komen te voorschijn in deze jacht,” zeide zij. Zij traden nu binnen de zware schaduwen van Elsinore Avenue, en zij bleef stilstaan en liet haar stem dalen.

„Als u het me vertelt, dan zweer ik dat ik u niet zal verraden,” zeide zij.

„Waarom vraagt u me dan eigenlijk om te bekennen?”

„O... 't klinkt tamelijk banaal... maar ik wou graag schetsen... mooie schetsen schrijven, en ik wil de groote tragedies en geheimen der menschelijke ziel van meer nabij beschouwen. Als u me het heele verhaal zoudt willen vertellen, precies hoe u u gevoeld hebt gedurende elk stadium ervoor en erna, dan geloof ik haast dat ik een bijna even goed boek zou kunnen schrijven als Dostoiewsky's „Misdaad en Straf”... alleen natuurlijk niet half zoo lang. Zoo wij al van andere naties leeren, we kunnen hun ook nog wel enkele dingen bijbrengen. U zoudt kunnen vragen wat u te verwachten hebt in ruil voor een gevaarlijke confidentie. Niet alleen zou ik u nooit verraden, maar ik zou er mij op toeleggen om te voorkomen dat de verdenking op u viel. En dat zou ik zeer zeker kunnen ook. Voor zoover het Alys betreft, is u veilig. Het geheim drukt haar vreeselijk, en zij wordt voortgedreven door de vrees, dat haar geweten plotseling in opstand zal komen en haar zal nopen te spreken... vooral als mevrouw Balfame zich in de gevangenis niet langer goed kon houden, om nog niet eens te spreken van een mogelijke veroordeeling... niet dat ik anders geloof dat iets anders dan een veroordeeling haar lippen zou kunnen openen. U is wel de laatste mensch op aarde dien zij aan de justitie zou overleveren; het lijkt me zoo zonderling dat u dat zelf niet begrijpen zoudt.”

„Wat begrijpen?”

„O, ik kan jullie mannen soms niet uitstaan! Ik heb nooit dat gemeenplaatsige geloof in zielsverwantschap gedeeld. Alys heeft half de hoofden in Park Row op hol gebracht. Zelfs de strenge stadsredacteur begint om haar heen te fladderen. Hoe een man een geladen draad als Alys Crumley kan voorbijgaan... een meisje dat zóó knap is... voor een vrouw die oud genoeg is om haar moeder te wezen!”

Zijn adem stakte.

„Wat bedoelt u daarmee?”

„Mevrouw Balfame.”

(Wordt vervolgd).

Ontvangen Boeken enz.

DE OPVOEDING VAN DEN HOND door A. van Ginniken, redacteur v. d. Ned. Hondensport. 2e druk. Deventer 1917. A. E. Kluwer.

Dat deze — eenigszins gewijzigde — 2e druk noodig bleek, pleit wel voor het boekje. Wie zich een jongen rashond aanschaff met de bedoeling daarvan te maken een gezond en krachtig ontwikkeld dier, zoowel wat lichaam als karakter betreft, doch de juiste ervaring mist om steeds het juiste middel te kiezen, zal goed doen, dit werkje te raadplegen.

Gids voor de Zomerverblijfplaatsen van Nederland.

1917. Uitgave van de Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.

Dit boekje verschijnt wat laat: in de mooiste gedeelten van ons land is voor de zomermaanden nu wel ongeveer elk plaatsje besproken. Maar wie eens met minder bekende hoekjes wil kennis maken, welke een bezoek of verblijf verdienen, zal door dezen gids op goede denkbeelden gebracht kunnen worden, terwijl het boekje ook reeds voor 1918 diensten kan bewijzen.

Jammer dat zoo ongeveer alles wordt geprezen; er is geen mooi en minder mooi volgens dezen gids; wat de hotels en pensions betreft, hierbij wordt met een opsomming volstaan. Van deze uitgeefster kon moeilijk anders verwacht worden en wij vreezen een dergelijk euvel bij het in bewerking zijnde „Reisboek voor Nederland”: de Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer zal geen der bij haar aangesloten vereenigen willen ontstemmen.

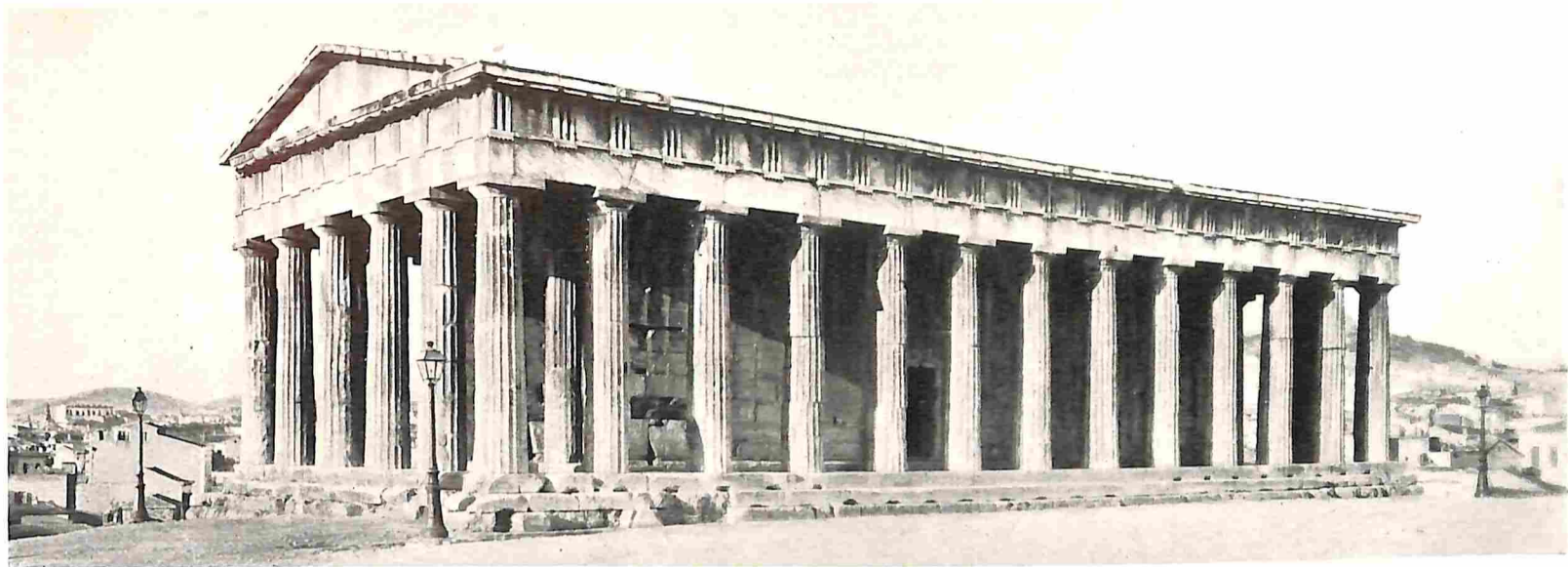
Wie helpt ons aan een onpartijdigen bewerkster van een gids, iemand die geheel vrij staat tegenover plaatselijke belangen en onomwonden het mooie en goede prijst, het slechte afkeurt?

Morks' Reisboek. Geill. Hotel- en Pensionsgids voor Nederland. 7e jaargang. C. Morks Cz. Dordrecht 1917.

Ten gevolge van de opsomming in telegramstijl van de voornaamste bezienswaardigheden der verschillende plaatsen, waarbij de volledigheid zeer te prijzen valt, draagt Morks' Reisboek een meer objectief karakter.

Ook hier echter heeft men 't bij de lijst der hotels enz. niet gewaagd, aan te geven welke hotels zeer goed, goed, en... niet goed zijn. Wel zijn enkele met vetten letter gedrukt, maar het schijnt, dat dit niet „belangeloos” geschiedde. Moge de uitgever in een volgenden druk dit uitdrukkelijk verklaren; thans werkt het ietwat misleidend.

Bericht. Het slot van het artikel „Tropische zinnebeelden” wordt in het volgend nummer opgenomen.

VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.

DE Z.G.N. THESEUS-TEMPEL (THESEION) IMPONEEREND DOOR ZIJN VOORKOMEN VAN VOLKOMENHEID. OFSCHOON 23 EEUWEN OUD, ONTBREEKT GEEN ENKELE VAN DE 34 DORISCHE ZUILEN.

VAN OUD- EN NIEUW-ATHENE.

(Slot).

IN de onmiddellijke omgeving van de Akropolis liggen heuvels, welke men bezoekt, niet omdat zij veel belangrijks bieden, maar om de heerlijke uitzichten, welke men daar geniet en om hun groot historisch verleden, 't zijn de *Phyx*, de *Areopagos* en het *Museion*, ook wel Philopappos-heuvel genoemd. Op de Phyx hield het Atheensche volk, de almachtige demos, zijne rumoerige vergaderingen, daar donderde de stem van Perikles en zoovele andere welsprekenden, en op den Ares-heuvel zetelde de trotsche aristocratische rechtbank der Areopagieten, om vonnis te vellen over hen, die met bloedschuld beladen waren. Om den Areopagos zweeft de sage, welke ons verhaalt van Orestes, die na den moord op zijn schuldige moeder Klytaemnestra hier vrijpraak erlangde; en van de steile Noordelijke helling in de diepte ziende, waar eens het heiligdom der Eumeniden stond, wijden we onze gedachten aan het laatste treurspel van Aeschylus' onsterflijke trilogie. De Museion-heuvel toont nog, hoewel verminkt, het monument, dat de Atheners uit dankbaarheid oprichtten voor hun milddadigen medeburger Antiochos Philopappos, den nazaat der onttroonde koningen van Kommagene in Klein-Azië.

Al is de omgeving der Grieksche hoofdstad overrijk aan plaatsen

die de heerlijkste vergezichten bieden, nergens valt dit genot ons in ruimer mate ten deel dan bij eene bestijging van den Lykabettos, het hoogste punt in den omtrek. 't Was na een zeer heeten dag, dat wij dezen steilen heuvel beklommen, zoodat wij dankbaar waren, toen we de kapel van S. Georgios, die op de kruin van den berg gebouwd is, bereikt hadden. Maar groot is de belooning, die men na den inspannenden tocht ontvangt: een uitzicht onbeschrijfelijk schoon en indrukwekkend. Diep beneden ons Athene met de Akropolis en de vlakte van Attika, tooverachtig verlicht door de ondergaande zon, de bergen in het rond overgoten met een tint van violet, de zee als zilver, met de eilanden Salamis en Aegina, aan den horizon de onzekere berglijnen van Argolis, Korinthe en Megaris. En als een smalle witte streep gaat door de vlakte, met geringe kronkeling, in de richting van Eleusis, de oude, heilige weg der mysterieën. . . . Noode gingen we scheiden van zooveel schoons en men kon een oogenblik den eenzamen bewoner van den Lykabettos benijden, den vriendelijken monnik, die ons bereidwillig het frissche bronwater reikte, voordat wij den terugtocht ondernamen.

* * *
Reeds na weinige dagen gevoelt men zich thuis in deze stad, welke trouwens voor ieder, die in de klassieke beschaving is ingewijd, iets van een oude bekende moet hebben. En wanneer men dan de ruïne's heeft leeren kennen en de overrijke schatkamers van antieke kunst heeft bezocht, die er zijn in het Nationale Archaeologische Museum in de Patisiastraat, in het Polytechnikon of in het Museum op de Akropolis, dan is het als eene verrassing dat Athene niet enkel is eene stad van het Verleden, maar dat zich daar evenzeer een moderne Europeesche hoofdplaats heeft ontwikkeld. Vooral in de laatste halve eeuw verzezen vele mooie wijken en elegante huizen. In het N. O. der stad, langs den breeden boulevard der Universiteit, ziet men menig trotsch gebouw, dat voor elke hoofdstad een sieraad zou zijn; daar verrijst het prachtige woonhuis, dat de bekende, in 1890 gestorven Heinrich Schliemann, de ontdekker van het Homerische Troje en Mykene, uit marmer deed optrekken en dat den trotschen naam „paleis van Iliion" draagt, verderop de *Akademie van Wetenschappen*, gebouwd voor rekening van den millionair baron Sina in oud-Griekschen stijl met Ionische zuilen en bas-reliëfs op azuren grond, de *Universiteit*, op dezelfde wijze getooid met zuilen en standbeelden, de *Bibliotheek*, geschenk van de gebroeders Wallianos, alle monumentale paleizen van marmer, die het duidelijkste bewijs leveren, dat de hedendaagsche Grieken veel belang stellen in de nationale kunst en vol eerezucht zijn, om de hoofdstad van hun vaderland een waardig voorkomen te verschaffen. Het was als een wedijver tusschen de verschillende Euergeten (weldoeners), zoodat het wemelt van publieke gebouwen, die

VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.

DE KLEINE IONISCHE TEMPEL, DIE AAN NIKE, DE GODIN DER OVERWINNING GEWIJD WAS. VAN HIER GENIET MEN EEN HEERLIJK UITZICHT OVER DE BAAI VAN PHALERON EN DE BLAUWE SARONISCHE GOLF MET DE EILANDEN SALAMIS EN AEGINA.

VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.

DE RUÏNE VAN HET PARTHENON, DEN TEMPEL VAN DE GODIN ATHENA PARTHENOS (DE MAAGD), DIE IN HET JAAR 438 V. CHR. IN GEBRUIK WERD GESTELD.

Later deed dit gebouw dienst als Maria-kerk en onder de Turksche heerschappij als moskee. Toen Athene in 1687 door de Venetianen belegerd was, hadden de Turken hun kruik in het Parthenon geborgen en deed een bom den 26^{en} September van dit jaar den tempel voor een gedeelte in de lucht springen.

schatrijke Grieken, dikwijls ver van het vaderland woonachtig, aan Griekenland ten geschenke gaven, en dan denken we vooral ook aan het prachtige Polytechnikon in de Patisiastraat en daarnaast het groote Nationale Archaeologische Museum, gebouwd met eene onbekrompenheid, als men zelden elders aantreft.

Het is, alsof in deze moderne hoofdstad van het betrekkelijk jonge koninkrijk Hellas de oude Grieksche geest nog voortleeft: zóóveel vroolijkheid, drukte, levendigheid! De Grieken zijn in normale omstandigheden een heel blij volk, lachen ligt in hun natuur. Elk praat over politiek en gesticuleert daarbij, terwijl men over 't geheel zeer chauvinistisch is. Des avonds, wanneer de groote hitte (mijn verblijf te Athene viel in Augustus) voorbij was en de geheele bevolking haar woningen verliet, kreeg de stad een zeer prettig aanzien; ieder zat op straat, de schitterend verlichte pleinen waren met stoelen bezet; op verschillende plaatsen deden muziekkorpsen opgewekte melodien hooren en daarbij was het laat in den nacht een onophoudelijk gerij van auto's en geros van volle tramwagens en rijtuigen, welke laatste hier zeer elegant zijn, met rood fluweel bekleed, keurig onderhouden en steeds met twee paarden bespannen.

Voor de vele mooie hotels en café's gebruikt ieder zijn zwarte koffie uit heel kleine kopjes en men drinkt daarbij veel water, dat voortreffelijk is. Alom hoort men de jongens, die couranten venten, en het is een door elkaar geroep van: Estia, Asti, Akropolis, Palingenesia enz! Ook de loestros, de schoenpoetser, die hier werkelijk een meester in zijne kunst is, ontbreekt nergens, maar opdringend is hij niet; al legt de jeugd tegenover de vreemdelingen wel eens nieuwsgierige belangstelling aan den dag, men bespeurt bij het Grieksche volk niets van het canailleuze, dat ons straatpubliek zoo dikwijls kenmerkt.

Het viel mij op, dat de Atheners van onzen tijd zeer veel aan Franschen doen denken door hun gebaren, hun uiterlijk en vooral door hun taal, daar bij de hoogere standen het Fransch dikwijls het Grieksch vervangt, en al ziet men nog hier en daar bij de mannelijke bevolking het Albanesche kostuum van fez, kleurig jakje en witten geplooiden balletrok, de meesten hebben in hun toilet niets eigenaardigs meer. Onder het publiek ontmoet men talrijke officieren, wier uniformen niet altijd onberispelijk zitten en

vele priesters, papádes, onsympathiek met hunne hooge zwarte mutsen, hunne soutanes en slordige lange haren. Ook het uiterlijk der vrouwen baart teleurstelling aan hem, die hier het klassieke type hoopt te vinden; in het binnenland ziet men nog wel eens een spoor van oud-Grieksche schoonheid, maar te Athene deden de vrouwen veelal denken aan slecht geïmiteerde Parisiennes.

Op het mooie plein der Constitutie, waar eenige aanzienlijke straten uitmonden en waar het paleis des konings benevens vele aanzienlijke hotels gelegen zijn, verzamelt zich 's avonds een groote menigte, als ook op het meer Noordelijk, aan het andere eind der Stadion-straat gelegen plein der Eendracht. Aan den lommerrijken paleistuin, dien Griekenland's eerste koningin Amalia, gemalin van den in 1862 verdreven koning Otto, op een destijds woest terrein deed aanleggen, grenst het park van het Zappeion, het marmeren tentoonstellingsgebouw, genoemd naar de gebroeders Zappas, die het aan hun vaderstad schonken. Vóór het Zappeion strekt zich eene reusachtige ruimte uit en er is een groot café, waar dikwijls concerten worden gegeven. Veel levendigheid heerscht er in de zomeravonden ook aan den overkant van den Ilissos, waar tal van tuinen ingericht zijn voor theater, circus of café-chantant; in het theater Paradeisos woonden wij de opvoering van de Babylonia bij, een populair Grieksch blijspel, vol toespelingen op de politiek.

VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.

HET ODEION (GEBOUW VOOR MUZIEKUITVOERINGEN EN DRAMATISCHE DOEL-EINDEN). DAT HERODES ATTICUS IN DE TWEDE EEUW NA CHRISTUS DEED BOUWEN AAN DE Z.W. HELLING VAN DE AKROPOLIS, ALS EENE HULDE AAN DE NAGEDACHTENIS ZIJNER ECHTGENOOTE ANNIA REGILLA.

Tot lang na middernacht komen de trams en treinen uit Nieuw-Phaleron, de bekoorlijke kleine badplaats, waar men bijna dagelijks komt om te genieten van de heerlijk frissche zeelucht en van het vroolijk gewemel der bonte menigte, die bij de muziek flaneert of bij de hotels haar limonade en ijs verorbert. 's Avonds is er table d'hôte vlak aan zee, hetgeen hier mogelijk is om den geringen golfslag, en een aardig effect maken dan die lange rijen van gedekte tafels in de open lucht. In Phaleron is een goed zomertheater, waar Fransche opera's gegeven worden en de beau-monde in groot toilet verschijnt, zoodat het geheel meer gedistingeerd lijkt dan wat men te Athene ziet. Toen wij er de operette Joséphine zagen spelen, trof het ons weder, dat er ook onder het publiek zooveel en meestal zuiver Fransch werd gesproken.

Het heet wel eens de schaduwzijde van eene reis in Griekenland dat er zoo weinig schaduw te vinden is, en het is daarmee te Athene dan ook treurig gesteld. Men is des zomers meedoogenloos aan de felle zonnehitte prijsgegeven, uitgezonderd de middagen, waarop aan het publiek de toegang vergund wordt in den reeds genoemden tuin achter het koninklijk paleis; 't is daar een ware lusthof van loofrijke boomen en schoone bloemenpracht, waar men aanstonds herademt in dichte lanen vol koelte, terwijl zich nu en dan tusschen palmen een prachtig uitzicht opent op de groote zuilen van het Olympieion, op de Akropolis en de van verre blinkende zee.

Maar zij, die niet door hunne levensomstandigheden genoodzaakt worden gedurende de zomermaanden in de stad te blijven, ontvluchten haar en vestigen zich tijdelijk in een der liefelijke Attische dorpen aan den voet van het Pentelische gebergte. Daar liggen Maroesi, Kephisia en de vorstelijke zomerresidentie Tatoï, alle in een vruchtbare, waterrijke streek, te midden van schoone tuinen en boschrijke heuvels.

We zijn per trein naar Maroesi gegaan om een bezoek te brengen aan den diplomatieken zaakgelastigde van Nederland op zijn buitenverblijf Nasos; van het station in de Athene-sstraat spoorden wij gedurende een uur langs olijven en wijnbergen voorbij Patisia en Arakli, waar de trein naar Laurion zich oostwaarts wendt, totdat we Maroesi bereikten, een groot dorp van villa's en kleine landelijke woningen. In deze streek was de temperatuur een geheel andere dan in het verschroeide Athene; de lucht

opwekkend en als doortrokken van den balsem der geurende boomen. Langs een mooi-landelijken, nu en dan stijgenden weg wandelden we van Maroesi naar het heuvelachtige Kephisia, Attika's beroemd lustoord, waar de hoofdbron van den Kephisos ontspringt en waar sinds onheuglijke tijden de Atheners hunne landhuizen bouwen. Hier vertoefde eens op de villa van Herodes Atticus de geleerde Aulus Gallius, die in zijne „Noctes Atticae" de landelijke schoonheid van Kephisia prijst. Merkwaardig is de reusachtige plataan, die het dorpsplein beschaduwde, een boom, waarin men langs een breede wenteltrap opklimt naar een platvorm met eene tafel en stoelen, en men heeft daar een uitzicht over het dorp, dat gedeeltelijk als in het groen verscholen ligt. In de verte het trotsche Pentelikon en aan de andere zijde de Parnes, welks toppen gloeiden in den avondzonschijn. Er was op dat uur veel mondaine beweging van rijtuigen, wandelaars, dames en heeren te paard, en op het plein zaten vele Attische boeren in hun Albaneesche kostuums, forsche mannen, die hunne masticha dronken en hun handen lieten spelen met snoeren van groote roode kralen, enkel tot tijdverdrijf.

Het ligt niet binnen het bestek van dit artikel lang uit te wijden over alle tochten, die wij van Athene uit ondernamen, al zijn ze mij onvergetelijk als gouden dagen van geluk. Dan rijst in mijn herinnering de vaart naar Aegina met het sierlijke ranke zeilbootje, dat, door twee gebruinde schippers bestuurd, ons in een drietal uren naar het eiland bracht, welks mooie rotsvormen we al zoo dikwijls van verre hadden aanschouwd. De Saronische Zee was zeer onstuimig, maar met groote snelheid gleed het vaartuig over de golven, wier kleur nabij de kusten aan smaragd doet denken om dan over te gaan in het schoonste

blauw, en weldra konden we de zuilen van den Athena-tempel onderscheiden, die opgericht werd in het tijdperk van Aegina's hoogsten bloei. En toen we aan land kwamen, stond een gansche schare landlieden ons op te wachten, groote donkere mannen in boersche kleedij, vrouwen, het hoofd gehuld in witte doeken, en bruine lachende jongens, eene schilderachtige groep menschen, en rustig leunend tegen hun muilieren, die ze hoopten ons te verhuizen. Door wijnbergen en langs schaduwrijke hellingen gaat men naar boven om de ruïnes van den ouden tempel te bezichtigen, en het is er als een visioen, wanneer men tusschen die grijze zuilen den donkerblauwen Griekschen hemel ziet glanzen, daar in de diepte de ruime zee, en aan den horizon Salamis, Megara en de kust van Attika tot aan kaap Sunion toe. En bij het getinkel van verre, door de warm-vibreerende lucht, sluit men onwillekeurig even de oogen voor zulk een gloed van zuidelijkheid.

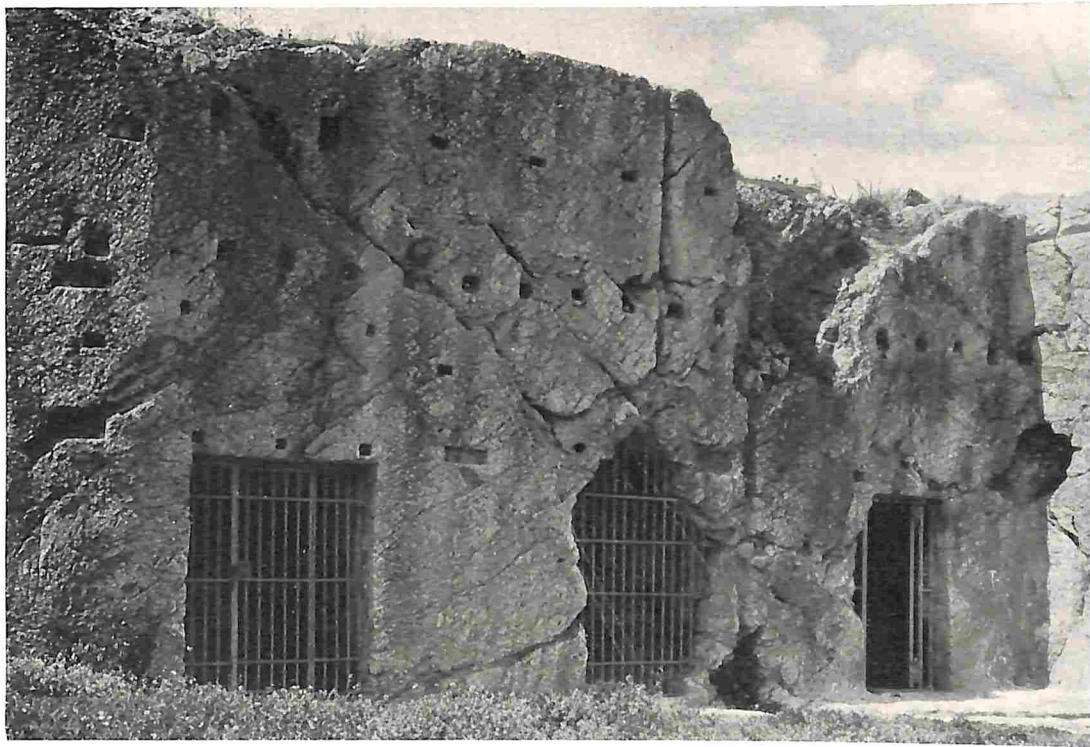
En dan de pelgrimstocht naar de heilige stad van Demeter, Eleusis, langs den heiligen weg, die bij de Trias-kapel in het W. van Athene, een aanvang neemt. Eerst gaat de weg door het schoone woud van olijven, langs de hooge populieren van den botanischen tuin om in langzame stijging de kloof te bereiken, die het Aegaleos-gebergte in eene N. en eene Z. helft verdeelt. Men bezoekt onderweg het oude Byzantijnsche klooster Daphni en de overblijfselen van een heiligdom van Aphrodite; daarna opent zich een heerlijk mooi uitzicht op de baai van Eleusis; die is als een blauw meer, begrensd door de bergen van Salamis; in het Noorden rijst de Kithaeron als een hooge, steile muur, in het Westen de beide hoogten, waar Megara gebouwd is. Geruimen

tijd reden we vlak langs de zee tot rechts de weg naar Thebe afbuigt over den Kithaeron, en zich de Thriasische vlakke voor ons uitbreidt, als een groen tapijt. Men komt te Eleusis, thans klein visschersdorp Lev-sina, enkel om de ruïne te zien, de resten van den groot-schen tempel, waarheen de Atheners, ingewijd in de geheime plechtigheden, zich opmaakten in de herfstmaand, indrukwekkende processie van duizenden, bekranst met myrt en eppe, in de handen fakels en korenaren. En de bevoorrechten mochten in den tempel aanschouwen het heilige drama, symbolische voorstellingen, wier aanblik hen vervulde met bovenaard-sche vreugde.

Louter historische sensatie verschaft een bezoek aan het terrein, waar een der meest roemrijke gebeurtenissen uit de Grieksche geschiedenis plaats greep, de slag van Salamis, in den nazomer van het jaar 480 v. Chr. die beslissend was voor het groote conflict tusschen het Oosten en het Westen. Van Piraeus gingen we voorbij het kerkhof Elysia den landweg op, die zich naar de zee en de met naaldboomen begroeide hellingen van het lage Aegaleos of Korydallosgebergte hadden we den vooruitspringenden heuvel bereikt, die den weidschen naam „troon van Xerxes" draagt. Hier zou volgens de overlevering de trotsche koning der Perzen gezeten hebben op zijn zilveren troon, om, naar hij verklaarde, getuige te zijn van den volslagen nederlaag der gehate Grieken. Doch hoe geheel anders was de afloop van den strijd, dien wij in bijzonderheden kennen uit het geschiedstaande op den heuvel heeft men een uitstekend overzicht over laat.

Maar genoeg . . . zwaar valt het scheiden van zóoveel schoons en interessants, al is het om te gaan naar de overzijde der Aegaeische zee, naar Klein-Azië, en al wacht u een zeereis door de Kykladen, die zijn gespreid als drijvende rotsen, Keos, Syros, Tenos, Andros, eene symphonie van namen! Een afscheidsbezoek aan de Akropolis weiden over de schoonheden van het Belvédère af, het oog te laten in open rijtuig naar Piraeus tusschen witte wolken van hoog opwaaiend stof.

Athene, Griekenland, ze zijn de dragers van onze ideëele goe-

VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.
DRIE IN DEN ROTSWAND VAN DEN PHILOPAPPUS-HEUVEL UITGEHOUVEN GRAF-
KAMERS, AAN WELKE DE VOLKSMOND IN DE MIDDELEEUWEN DEN NAAM
„GEVANGENIS VAN SOKRATES" GEGEVEN HEEFT.

deren, erfenis van het Verleden, en de piëteit gebiedt ons de hoogste waarde te hechten aan hun behoud. Van harte zeggen wij het den dichter Byron na, den Engelschen Philhelleen, die vóór bijna honderd jaren, in tijden van even groote beroering en crisis, toen het ging om Griekenland's bevrijding na een slavernij van eeuwen, heeft gedicht:

„Cold is the heart, fair Greece, that looks on thee,

Nor feels as lovers o'er the dust they loved!”

Utrecht, 26 Maart 1917.

DR. K. E. W. STROOTMAN.

Overneming verboden.

Uittheemsche landverhuizers en kolonisten onder onze boomen en struiken.

In het nummer van 29 Juli 1916 gaf ik een geïllustreerd artikeltje over: „Uittheemsche landverhuizers en kolonisten onder onze boomen en struiken”, vroeg aan 't slot aan liefhebbers- en vakmannen daarop wat meer te letten.

Niet lang daarna kreeg ik een schrijven van mevr. Baronnesse Prisse geb. van Lijnden, vermeldende dat op Hondsdonk tusschen Ginneken en Chaam, tal van Aronia's, Amelanchiers en Clethra's in 't wild voorkomen. Ik had dien zomer geen tijd deze te gaan opnemen.

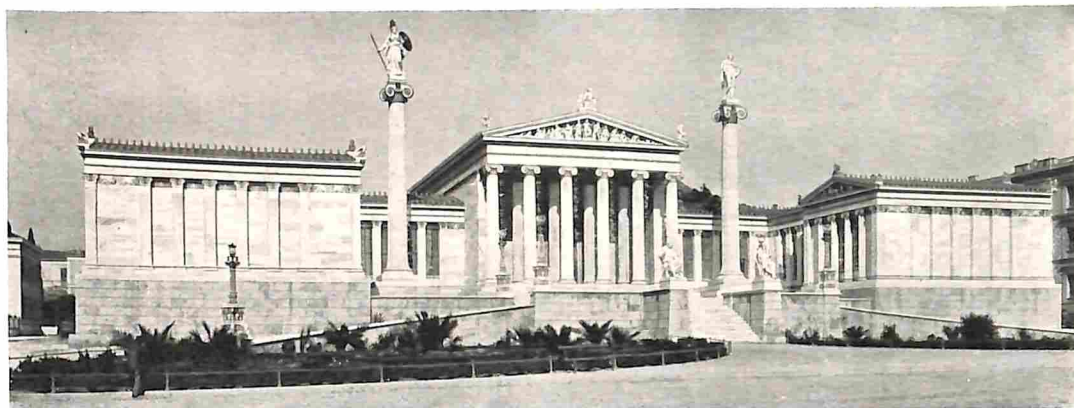
Dezer dagen had ik de gelegenheid genoemde planten ter plaatse te zien en was verbaasd in hoe groote hoeveelheden vooral de Clethra zich daar had verspreid. Op sommige plaatsen scheen het alsof de paden door lanen Clethra's getrokken waren.

Ik vond daar een andere amerikaan, die bezig is zich een kolonie te vormen, n.l. de welbekende Chamaecyparis Lawsoni. Twee exemplaren waren er destijds waarschijnlijk geplant aan den oever van de groote vijver in 't bosch. Deze zijn de voorgangers van tal van jongere exemplaren in verschillende grootte, die men overal langs den oever zag opgeslagen, en vermeerderen zullen, als zij gespaard worden, waarvoor vooralsnog alle kans is, dank zij de groote liefde der eigenaren voor de natuur.

Het is de eerste maal dat ik natuurlijk opslag van deze conifeer vond, hoewel hij bij duizende geplant wordt, maar het onoordeelkundig behandelen der bosschen en boschkanten zal er wel de oorzaak van zijn. Ook een paar exemplaren echte *Prinus virginiana* mocht ik daar in 't wild vinden. Het voortdurend schoffelen, bladharken, enz. om het buiten vooral netjes te houden, houdt alle vegetatie tegen. Daar op en nabij Hondsdonk zijn ware ongekunstelde natuurtafereelen te vinden, zooals er in onze bosschen meer moesten gevonden worden, doch de meeste eigenaars en tuinbazen vinden zulks te slordig. Of men slaat naar den anderen kant over en maakt *Wiidgardens* in navolging van Engelsche tuinen met materiaal, dat er niet voor deugt en in disharmonie is met de omgeving.

Zooals de natuur plant, kan de mensch het nu eenmaal niet. Tallooze boomen en struiken van vreemde afkomst worden geplant, doch de gegevens, noodig om zich zelfstandig te verspreiden ontbreken meestal. Zij blijven vreemdelingen en verdwijnen; 't zij door slechte behandeling, verkwijning of door 't bereiken van hun natuurlijke levensgrens, zonder natuurlijke nakomelingen te hebben achtergelaten om er als inwoners van 't land te blijven.

LEON. A. SPRINGER.

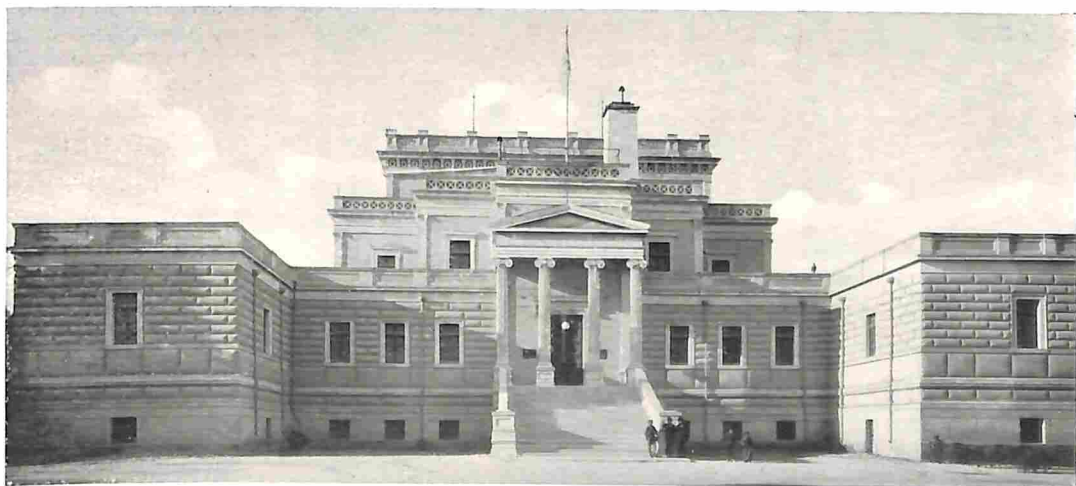
DE ACADEMIE VAN WETENSCHAPPEN, OP KOSTEN VAN DEN MILLIONNAIR BARON SINA GEHEEL UIT PENTELISCH MARMER OPGETROKKEN IN OUD-GRIEKSCHEN STIJL, EN KWISTIG MET KLEUREN EN VERGULDWERK GETOOID. VOOR HET HOOFDGEBOUW TWEE HOOGHE IONISCHE ZUILEN, DIE DE BEELDEN VAN ATHENE EN APOLLO DRAGEN, TERWIJL AAN BEIDE ZIJDEN DER TRAP ZITTENDE BEELDEN VAN PLUTO EN SOKRATES ZIJN AANGEBRACHT, ALLES WERK VAN DEN GRIEKSCHEN BEELDHOUWER DHROSOS.

DE AREOPAGOS OF ARES-HEUVEL, WAAR IN DE OUDHEID DE TROTSCHHE ARISTOKRATISCHE RECHTBANK DER AREOPAGIETEN ZETELDE EN WAAR DE APOSTEL PAULUS ZIJN BEROEMDE REDE GEHOUDEN HEEFT

DE HEUVEL PNYX IN DE NABIJHEID VAN DEN AREOPAGOS, WAAR HET ATHEENSCHHE VOLK ZIJNE VERGADERINGEN HIELD.

HET GEBOUW VAN HET PARLEMENT IN DE STADION-STRAAT, VAN OUD- EN NIEUW ATHENE.

Foto C. Steenberg.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG. WEIDE IN HET RIJSENBURGSCHÉ BOSCH.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG.

KHerinner me, dat toen ik nog in Amsterdam woonde, 't gesprek 's middags aan tafel, tusschen de vrienden, waarmede ik iederen middag dineerde, eens kwam op de onmogelijkheid, zelfs voor de best georiënteerde menschen, om à bout portant alle huizen op te noemen, waaruit 'n zeker deel van een der bekendste hoofdstraten bestond, waardoor we allen toch minstens al jaren lang tweemaal per dag passeerden. En hoewel we geen van allen konden worden beticht van gebrek aan opmerkingsgave — ons

gezelschap bestond uit twee thans zéér vermaarde teekenaars en schilders, een architect, 'n beeldhouwer en 'n journalist — lukte het ons toch géén van allen precies, pand na pand, het bewuste straatgedeelte in volgorde te ontleden. Telkens moesten we elkaar wijzen op huizen of winkels, die we vergaten te vermelden in de rij.

Dát kwam mij in de gedachte, toen mij onlangs gevraagd werd iets te verhalen over Driebergen en Rijsenburg. Immers, tallooze malen was ik deze beide gemeenten op weg naar huis doorgetrokken. Per fiets, per auto, per motor, te voet zelfs, had ik langs den straatweg, zoowel als langs den zoogenaamden Bovenweg, mijn weg door deze dorpen genomen, als ik ging van Utrecht naar Doorn, of zelfs maar van station Driebergen naar huis. Telkens opnieuw had ik de breede lommerrijke allée, die naar de dorpen Driebergen en Rijsenburg voerde, bewonderd. In welk jaargetij ook, droeg deze toegangsweg 'n voornaam karakter, vormde 'n waar voorportaal van de prachtige streek die hier begint en zich langs den geheelen heuvelrand tot Arnhem voortzet. Maar juist doordat ik zoo vaak door deze schoone poort mijn „heuchelijcke binnencomste" in deze streek had gevierd, merkte ik, napeinzend, dat al meende ik ook dezen weg op m'n duimpje te kennen, ik, evenals m'n vrienden uit bovenstaande inleiding, al dit schoons wél kende bij wijze van 'n allerfraaist décor, maar toch nu, tegenover de noodzakelijkheid geplaatst er iets van te vertellen, pas bespeurde hoe oppervlakkig eigenlijk ik in het vele schoons van deze streek was doorgedrongen en hoe ik van wat zich achter dien weg bevond eigenlijk nog slechts 'n zeer rudimentair ontwikkeld begrip had. Welk 'n rijkdom aan bosch, aan duinen, aan vruchtbare weiden en klare beken daarachter gelegen was, werd me pas goed duidelijk na 'n flinke tocht door de omstreken, die mij heel deze zoo vaak voorbijgetufte streek van meer nabij deed kennen.

* * *

Het dorp Driebergen behoort niet tot de plaatsen, die in de geschiedenis 'n buitengewone rol hebben gespeeld, of reeds zeer vroeg vermeld gevonden worden. Integendeel, de heerlijkheid Driebergen wordt pas omstreeks 1677 genoemd, toen ze door aankoop in handen kwam van Willem van Nassau, heer van Odijk en Kortgene, tegelijkertijd met de heerlijkheid Zeist, die er echter negentig jaar later van gescheiden werd en aan Maria Agnes, gravin van Zinzendorf en Pottendorf verkocht werd. Sindsdien wordt het niet genoemd voor 1857, toen het met Sterkenburgh vereenigd werd. Het merkwaardige van het geval is, dat het wél veel langer heeft bestaan, maar dáárom waarschijnlijk nooit in tel is gekomen, wijl het precies lag tusschen de in ouden tijd bekende wegen, namelijk tusschen de zoogenaamde Kasteelen weg, 'n kleiweg, die van Utrecht over Bunnik en Odijk langs de ridderhofsteden Rysenburgh, Sterkenburgh, Leeuwenburgh, Hardenbroek, Hinderstein, Rhode-

Foto C. Steenberg.

KERKJE TE RIJSENBURG.

Foto C. Steenbergh.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG. HUIZE „SPARRENDAAI” (OUD-BISSCHOPPELIJK BUITENVERBLIJF).

stein, Lunenburg en vele anderen naar Wijk bij Duurstede liep, en den Bovenweg, die van Zeist over Doorn, Hreni (Rhenen) naar Arnhem voerde. In de geschiedenis van deze streek komen dan ook bovengenoemde plaatsen veel voor, ook in verband met de kleine en groote twisten der nu niet precies rustige Stichtsche adel, maar Driebergen schijnt buiten het gewoel van den strijd te zijn gebleven. Klaarblijkelijk heeft 't gehucht z'n naam te danken gehad aan 'n geslacht van Driebergen, dat in de 15e eeuw in deze buurt verblijf hield en waaruit wij o. a. heer Jacob van Driebergen in 1573 als een der raden van Utrecht vermeld, vinden.

Rijsenburg daarentegen is van ouden datum. Dat wil zeggen, niet het tegenwoordige dorp, dat als 'n aparte gemeente midden in de gemeente Driebergen gelegen is, maar het Rijsenburgh, waarvan thans nog slechts 'n klein poortje aan den „Kasteelenweg” over is, en dat reeds in 1270 genoemd wordt. Craandijk, in z'n „Wandelingen door Nederland” verhaalt hoe Gijsbrecht van Amstel in 1268 het Huis van Rijsenburgh verwoestte, dat hoogstwaarschijnlijk toen aan Willem Proeij's behoorde; tenminste bouwde deze het 'n paar jaar later weer op. Sindsdien hebben de heeren van Rijsenburgh tot 1621 verscheidene hooge posten in het Landsbeheer bekleed, doch daarna werd door 'n geschil met Prins Maurits, die toen nog niet „te kooi gekropen” was, voorgoed hunne macht geknot. In 1770 was 't kasteel reeds zeer bouwvallig en in het eind der 18e eeuw werd 't gesloopt. Reeds toen was de ambachtsheerlijkheid Rijsenburgh aan alle zijde door de heerlijkheid Driebergen ingesloten, maar desniettemin daarvan geheel onafhankelijk. Dat van deze bevoorrechte situatie door de heerlijkheid Driebergen niet geprofitteerd is gedurende al die jaren, moge voor de loyaliteit van haar bestuur pleiten.

Het tegenwoordige Rijsenburg echter heeft z'n ontstaan te danken aan den heer van Oosthuysse, die in 't begin van de vorige eeuw de heerlijkheid Rijsenburgh had gekocht en er in 't jaar 1808 het kerkje bouwde, omgeven door de rij uniforme huisjes, die aan de zijde van den straatweg 'n soort voorplein vormen. Mij dunkt heeft bij den heer van Oosthuysse hier het voorbeeld van Zeist voorgezeten, en heeft hij voor zijne geloofsgenooten hetzelfde willen doen op kleiner schaal als wat bij de Broedergemeente te Zeist was geschied. De heer van Oosthuysse was ijverig katholiek, en tot op heden is ook in de gemeente Rijsenburgh de katholieke godsdienst overwegend gebleven, in tegenstelling met de gemeente Driebergen, waar het Protestantisme in de meerderheid is. De familie van Oosthuysse bewoonde echter niet Oud-Rijsenburg, maar Sparrendaal te Driebergen, vlak naast het Seminarium gelegen, en thans, hoewel oud-bisschoppelijk Paleis, bewoond door Mevrouw van Vollenhoven. Echter heeft dit Bisschoppelijk Bezit vroeger behoord aan Mr. Jacob van Berck, burgemeester van Utrecht, die er in 1767 Prins Willem V en den veldmaarschalk, den Hertog van Brunswijk ontving. Na het overlijden van de familie van Oosthuysse kwam de heer-

lijkheid Rijsenburg in bezit van de familie van Rijckevorsel. De laatste heer was Jhr. Mr. P. van Rijckevorsel van Rijsenburg, raadsheer in het voormalig Hof van Utrecht, die den Belgischen Beeldhouwer Ducasu het fraaie monument in de kerk ter vervaardiging opdroeg, opgericht ter eere van de stichters der kerk en de weldoeners der gemeente. Het draagt dan ook op het monument de wapenschilden van Pieter Jodocus van Oosthuysse, in 1818 overleden en van zijne gemalin Magdalena Ida de Jongh, die hem tot 1818 overleefde, en is als zoodanig 'n onsterfelijke hulde aan hunne nagedachtenis.

* * *

Na dit uitstapje in het Verleden, kunnen we gevoegelijk weer tot het Heden terugkeeren, en bij het station Driebergen staande, gered den tocht rechts en links van den hooggeboomden straatweg aan te vangen, kreeg ik den indruk, als of ik 'n kijkje achter de schermen ging nemen van een tooneel, dat ik tot dusverre slechts van buiten kende.

Inplaats dus den straatweg te volgen, gingen we eerst den Hertenkamp zien. Hoewel ik deze plaats vaak gezien had, was het nooit tot me doorgedrongen, dat dit 'n publieke wandelplaats was. In den fellen ochtendzon lag de groene weide, onder den blauwen hemel, te midden der dichtdonkergroenende boschmassa's, waaronder het pad voerde rond het ijzeren afsluithek. De weide leek leeg en verlaten, maar aan den rand, in 'n breede schaduwplek van 'n eik, welke voorzeker nog wel het eerstbeschrevene tijdperk gekend heeft, lagen, bruine vlekken gelijk, de snelvoetige dieren. Onze nadering joeg hen op, en licht op de ranke pooten, meer dansend dan loepend, verwijderden ze zich van het hek en begaven ze zich naar het wed, in het midden van het veld gelegen, waar ze de schrandere koppen ophieven en thans van verre met nauwlettende aandacht onze bewegingen volgden. Dit kamp is voor Driebergen 'n mooi bezit. Het werd aan de gemeente geschonken door den heer Willink, die op de plaats waar eens Beerschoten stond, dus links van den straatweg, ongeveer tegenover den Hertenkamp, de buitenplaats Willinkshof bezat, die bij z'n dood door de familie aan de gemeente Driebergen werd vermaakt om het als gemeentepark in te richten, op voorwaarde dat het huis zou worden gesloopt, en met 'n uit zandsteen opgetrokken monument de laatste eigenaar zou worden herdacht. Dus zagen we dan ook toen we den Hertenkamp rondgewandeld waren en weer op den Rijkstraatweg uitmondde, tegenover ons het groene glanzend gazon van den Willinkshof, in welks midden op 'n heuvel de grijze zandsteen koepel zich inderdaad verheft. Vanaf dezen heuvel zagen we over den straatweg en den Hertenkamp, en we stelden ons voor welk 'n schitterend uitzicht men van het op deze plaats gestaan hebbend heerenhuis moet hebben gehad. Dat dit alles nu publiek park is, dient vanzelfsprekend den inwoners, zoowel

als den zomerschen gasten zeer. Verder wandelend, in de richting van den Bovenweg, doorkruisten we prachtig dennenbosch, het donkere groen verlevendigd door hoog opschietend jong struikgewas, dat helder in toon, onder het ernstige gewelf van sparren-groen, 'n feestversiering lijkt. Verderop zijn lanen van lagere dennen, wier afhangende takken van donkergroene naalden op de deftige sleepen van statiejaponnen lijken. De grond is hier zacht en veerkrachtig onder het dikke tapijt van droge naalden. Weer verder kwamen we rechts bij de berken, de slanke maagden van het bosch, terwijl beuken en kastanjes den uitersten rand omlijstten.

Een ijzeren hek door, en we stonden op den Bovenweg of den Arnhemschen Bovenweg, die vroeger, zonder zich om Driebergen te bekommeren, Zeist met Doorn en verder Utrecht met Arnhem verbond. Aan de andere zijde daarvan ligt het groote Driebergsche Bosch, en wat verder de Driebergsche Duinen!

Dat Driebergsche Bosch geeft bij het binnenkomen door z'n heuvelachtig en in de zon goudglanzend effect den indruk van 'n Veluwsch Bosch. Breede palmachtige dennen staan als groote parasols tegen de blauwe lucht, en tusschen de wuivende kronen, glanzen goudene vlekken op hun groen, evenals op den van dennennaalden gladden, bruinen boschvloer. Onder dat luchtige dak van ruischende dennentoppen golft de heuvelachtige grond, nu zich heffend tot aan de boomenkronen, dan weer dalend rond de heldere vijver waarboven de blauwe hemel zich spant, en waarin de zon ongehinderd de groene waterplanten, koelfrisch onder het gladde waterdek, te glanzen zet. Libellen scheren over 't watervlak, blauwe en paarse en vale als dof goud; in alle grootten, volgen ze den loop der beek, waarvan het meertje z'n water ontvangt en die vèr uit de Driebergsche duinen komt. Wat verder, dieper nog, gloeit het witte zand dier duinen ons al tegen, en kunnen we ons werkelijk de illusie geven dat dit zeeduinen zijn! Terug voert de weg langs eene paddestoel-vormige, met rondrietdak overdekte rustbank, rond den fraaien stam van 'n den, op volkomen harmonische wijze gearrangeerd. 'n Betonnen vloertje onder den witgelakten bank voltooit het proper en sierlijk aanzien van het geheel, dat in deze omgeving op zuivere wijze aan z'n doel beantwoordt, zonder inbreuk te maken op de breede rust, die tusschen de zuilengalerijen der boomen onder het looverdak, op dezen warmen ochtend geweven hing. Langs het beekje, waarlangs het groene gras aan weerszijden van het klare water, de droge bruine naaldengrond met 'n frisschen rand garnerde, vervolgden we onzen weg langs den Bovenweg, toerden achter de bosschen van het Seminarium, en het Rijsenburgsche bosch met de Zwitsersche brug om, achter het Prins Hendrikpark langs, tot aan de Traay, waar linksaf door dichte dennenbosschen de weg naar de Pyramide van Austerlitz zich 'n weg baant. Nog iets verder reikte onze tocht, tot de Buntlaan, waarlangs we, tusschen villa's en kleine bosschages door, waaruit trillend de zomerhitte, als op 't gegons der insecten opsteeg, het dorp Driebergen naderden. Even echter weken we nog af van het rechte pad, om langs de Hoogsteeg, in 't lommer van sierlijke zware boomen het buiten „Dennenburg” langs te toeren, dat wonderfraai gelegen en in hoog hout half verscholen op de grens der weiden en van den zandgrond ligt. Want dat is mede het verlokkelijke van deze streek, dat ge naar keuze, de groene, bont met bloemen bestikte, weiden kunt langs wandelen, of de schaduwrijke bosschen kunt verkiesen. De straatweg Zeist—Doorn, scheidt beide zeer verscheidene streken bijna zuiver van elkaar. In de buurt van Zeist is dit zelfs vaak zoo sterksprekend, dat bij het bouwen aan de eene zijde van den straatweg geheid moet worden en aan de andere zijde niet. Na de lunch zouden we dat bemerken.

* * *

Had de morgenzon hare roosterende zegeningen door het bladerdak der lommerrijke bosschen gebreideld gezien, der middagzon, die ons ontving in het land der groene weiden, die met duizende bloemen in 'n ingewikkeld kleurmotief tot rijke tapijten verwerkt leken, zag hare metaalgloeienden invloed getemperd

door 'n frissche koelte, die aan de waterrijke landen, welke we thans doortrokken, hare mildheid dankte. Na de droge, weldadige vochtrijke luchtstrooming als 'n koelen dronk. Bij het begin van den Rijsenburgschen steeg, waarlangs we nu onzen tocht voortzetten, waren we genaderd, tot bij het vriendelijke kerkje te Rijsenburg, de stichting van den heer van Oosthuysse, langs Sparrendaal, langs het met behulp van de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer opgerichte monument voor Dr. Schaepman, met de plaats waar hij werkte, het Seminarium, als een breed fond op den achtergrond, en ten slotte achter het kerkje om, langs de graftombe der van Rijckevorsse's, welks gebeeldhouwd lijkkleed de rechtmatige bewondering van ieder wekt. En nu reden we rechttoe, rechtaan door de velden naar de plaats, waar eertijds het oude slot Rijsenburgh had gestaan, doch thans alleen nog in 'n oud poortje, dat zelfs architectonisch van geen belang was, doch in ieder geval toch nog de restes van de ouden roem vertegenwoordigde, voortleefde. De plaats zelf wordt door 'n boerderij ingenomen. Maar tevens waren we hier op den Kasteelenweg, den ouden heirweg, waarlangs de Langbroeker-wetering voert, en waarlangs de reeks ridderhofsteden liggen, waarvan vele vroeger 'n zoo groote rol in de geschiedenis gespeeld hebben. Hier in de buurt ligt ook Sterkenburgh waarvan het rijmpje luidt:

Neerlangbroek
Die schralen hoek,
Daar wonen niet dan Edellui
En Bedellui,
Ridders
En Broodbidders.
Daar zijn niets dan Kasteelen
en Nesten
„Sterkenburgh” is het beste.

Foto C. Steenbergh.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG.
DE OUDE SPIJKER „MOLENSTEYN” AAN DEN
KASTEELLEN-WEG.

om het slot is het ons ditmaal niet te doen en we aanvaarden den terugtocht om langs 'n binnenweg Sterkenburgh, dat tegenover de Sterkenburgerlaan gelegen is, te bezoeken. 'n Smalle grintweg voert ons door wijde velden, onder 'n metaalglanzenden hemel, waaruit op de in de warmte welig-bloeiende aarde het zomervuur neerdaalt. Het schroeit op de huid, het gloeit, het maakt zelfs nog de schaduwen doorzeefd van wat gouden licht, het omrandt de blaren der boomen aan den schaduwkant met gouden weerschijn. Het glanst op boomstronken, die geveld langs den weg liggen, en waarvan arbeiders in fel-blauwe buizen de schors bewerken. En het witte hout glimmert met verblindende glanzels. Bij 'n bruggetje over 'n klein koel watertje, heel eenzaam en verloren in die ruimte en de landelijke afgelegenheid, slaan we links af en reeds drukt de stompe spits van den toren van Sterkenburgh zich tegen het blauw boven de boomen af. Eerst geraken we weer over 'n brug van de Wetering van zoo straks. We volgen deze en komen bij het kasteel. Dit is de tweede in de rij die we heden zien.

De derde is de oude spijker „Molensteyn”, een overblijfsel van 'n oud lustslot, waarvan alleen 'n kapelvormig overschot rest, en 'n duiventoren, die we — 'k vergat 't te vermelden — ook bij Sterkenburgh aanschouwden, en die tot de privileges veler ridderhofsteden behoort. Langs Leeuwenburg, de woning van Driebergen's burgemeester Jhr. de Beaufort, gaan we door de Leeuwenburgerlaan naar den grooten straatweg terug. Midden in

den vierhoek, die we dan completeeren met den terugrit langs den Rijksweg, ligt het nonnenklooster „Arce Pacis,” het klooster der Eeuwige Aanbidding, door Benedictijner-nonnen bewoond. Het was eertijds 'n buitenplaats „Broekbergen” geheeten, doch heeft thans 'n kerkelijke bestemming gekregen.

'n Enkel woord nog over deze Leeuwenburgerlaan, die als slot van onzen rijtoer ons weer de koele schaduw van z'n dubbele rijen beuken brengt en ons terugvoert naar den heidekant, die we bij den straatweg weer bereiken. Deze terugtocht langs den koelen straatweg, waar het volle zonlicht in gouden druppels door het dichte groen boven onze hoofden lekt, dat het op het steenen mozaïk van den weg, als de wind door de takken speelt, wemelt van vluchtige goudglanzen, is 'n waardig slot. Rechts en links liggen weer buitens, die in het midden der fêlbelichte open grasvelden, welke er voor liggen, soms tooneel-décors lijken in hun gloednieuwen tooi. Want al is het 'n zomerweelde rond ons, nauw is de zomer begonnen! En nog sprankelt in bosch en veld de zomerweelde ongerept!

Deze zomerweelde te genieten, daartoe leenen Driebergen en Rijsenburg, deze Siameesche tweeling-gemeenten, zich buitengewoon!....

TOM SCHILPEROORT.

HET AMERIKAANSCH DUEL

DOOR EWALD GERHARD SEELIGER.

(31) (Geautoriseerde Vertaling).

E LINOR Club was niet tehuis en Tom's onrust klonk zichtbaar. „Wilt u mij niet in vertrouwen nemen?” vroeg de detective hoffelijk. „Probeert u het toch eens met Sniffler en Co.; een kleine, kostelooze proef. U wenscht Miss Club te spreken. Niets is eenvoudiger. Ik zal morgenavond voor u een rendez-vous arrangeeren. U behoeft me geen nadere verklaringen te geven. Sniffler en Co. weten alles. U hebt met Miss Club een nog niet opgezegd ethisch huwelijkscontract en wilt dat houden, hoewel u gisteren met Miss Club onaangenaamheden hebt gehad. Ga op mijn voorstel in, Mr. Peppercorn.”

Tom deed het; het was werkelijk het beste, wat hij doen kon. „Onze Mr. Humphry zal binnen enkele dagen u komen opzoeken,” vervolgde de Sniffler-gentleman, terwijl de auto op de Garfield Boulevard stilhield. „Zijn verblijf in Europa heeft langer geduurd, dan hij gedacht had. Hij zal u zijn nieuwe voorstellen doen, en, voor zoover ik weet, zijn zij uiterst vleidend voor u.”

„Allright!” lachte Tom, en nam afscheid van hem. Toevallig hoorde hij een gedeelte van het afscheid dat het bruidspaar op de trap onder bijstand van de tante nam. „Haha!” riep David M. Brown, eenigszins onzeker met zijn hoed zwaaiende, want Maggie had hem wel wat veel champagne naar binnen gegoten. „Tot ziens, lieve Maggie!”

Op de schrijftafel vond Tom een aan Patrick Peppercorn geadresseerd telegram. Bijna had hij het in den koffer bij de andere ongeopende stukken geworpen, toen hij zag, dat het in Tampa aangegeven was. Snel opende hij het, in het vermoeden, dat het van oom Sam kwam. Maar het was van Patrick Peppercorn.

Tom las het, verdraaide zijn oogen en sloot ze daarna. De heele wereld draaide om hem heen. Het was hem te moede als ware hij de as van een draaimolen.

Zoo zat hij wel een kwartier. Toen werd hem een tweede telegram overhandigd, dat eveneens uit Tampa kwam. Nu stoorde hij er zich in 't geheel niet meer aan, dat het aan Patrick Peppercorn geadresseerd was. Hij scheurde het met trillende handen open en las met koortsachtige blikken den inhoud.

Daarop zonk hij weer in zijn stoel. De draaimolen draaide nog een poos met grootere snelheid, zoodat het hem groen en geel voor de oogen werd. Daarop verminderde hij zijn snelheid en stond plotseling met een schok stil.

Nu snelde hij zijn kamer heen en weer, nu het eene, dan weer het andere telegram lezend, gebaarde wild door de lucht en sloeg eindelijk met beide vlakke handen op de tafel dat het klonk als een schot uit een 9 m.M. revolver.

„Heilige Patrick!” riep hij luid en verzonk daarna in diep nadenken. Hij kwam niet aan het avondeten, sloot zijn beide slaapkamerdeuren af, rukte zich de kleeren van het lichaam en stapte in Patrick Peppercorn's bed.

„Nu ligt hij in mijn kooi!” dacht hij en sliep eindelijk in. Weder droomde hij, maar ditmaal van Patrick Peppercorn. Hij droomde, dat hij met hem moest duelleeren. En als hij de lucifer getrokken had, bleek het, dat beide lucifers even kort waren. Oom Sam stond er als scheidsrechter bij en klapte van plezier in de handen.

Foto C. Steenberg.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG.

DE „PADDESTOEL” IN HET RIJSENBURGSCH BOSCH.

Toen werd Tom wakker. Aan zijn deur werd zachtjes geklopt. Zijn haren rezen te berge. Was dat Patrick Peppercorn, of misschien Evangeline Cravath, die hem de wissels wilde teruggeven? „Patrick,” werd er zachtjes buiten geroepen. „Doe open! Dadelijk! Wij moeten weg!”

„Maggie!” steunde hij door het sleutelgat, na zich in Patrick Peppercorn's zijden pyamah gestoken te hebben. „Wat wil je van me? Je bent immers met David M. Brown verloofd?”

„O jij ezel!” fluisterde zij door het sleutelgat. „Dat was alles maar komedie, om tante op een dwaalspoor te leiden. Laten wij er van door gaan. Ik houd het niet langer uit!”

„Wacht even!” hijgde hij. „Ik zal me dadelijk aankleeden.”

„Doe toch open, Patrick!” stiet zij uit. „Ik ben toch je vrouw.

Foto C. Steenberg.

DRIEBERGEN—RIJSENBURG. BIJ STERCKENBURG.

Voor mij hoef je je werkelijk niet te geneeren. Ik pak ondertusschen de koffers."

Maar zij moest toch zoo lang wachten, tot hij kon opendoen. Zij was geheel uitgerust voor de vlucht. Twee koffers, een kleine en een grootere, schoof zij naar binnen.

Tom stond als versteend. Maar in zijn hersenen klaarde het langzamerhand op. En hij lachte zoo stralend, dat zij hem om den hals vloog en hartstochtelijk kuste.

Zij moet naar Tampa weggewerkt worden! dacht hij ondertusschen. Maar hoe krijg ik gedaan, dat zij alleen wegreist?

"Nu, wat sta je daar?" riep ze zacht. „Haast je, we nemen den Pacific Express. Die vertrekt om drie uur. Eerst naar Salt Lake City. De rest komt wel in orde."

"Zoo?" deed Tom verbaasd, en schudde langzaam het hoofd. „Den Pacific Express nemen wij niet! Wij reizen naar Tampa in Florida. Maar je moet alleen reizen, Maggie. Je vergeet de wissels."

"Och, jij stommerik!" lachte zij zachtjes en zocht in haar handtaschje, waaruit zij plotseling de zeven door Patrick Peppercorn onderteekende wissels haalde. „Daar zijn ze! Hield je me werkelijk voor zóó dom, dat je dacht dat ik haar de echte wissels teruggegeven heb? Een heelen nacht heb ik opgezeten, om jouw hanepooten en al die andere onderteekeningen op de achterzijde na te teekenen. Dat was me een werk, dat verzeker ik je!"

"Verduiveld," glimlachte hij bewonderend, terwijl hij de zeven smalle papieren tegen het licht hield. „Maggie, als ik Patrick Peppercorn was, zou ik je nu tienduizend kussen geven!"

"Wacht daarmee, tot we in den trein zitten!" dreigde zij en begon te pakken, nadat ze de wissels weder in haar blouse verborgen had.

En ze moet toch alleen reizen! dacht Tom, een snellen blik door het venster werpende. Daar stond, tegen een lantaarnpaal geleund, de nachtelijke plaatsvervanger van den Sniffler-gentleman, die met zijn eene oog in een krant, en met het andere naar het huis keek.

"Ik kan immers niet weg!" fluisterde Tom, en wees Maggie op dezen man, die in den schijn van het electriche licht nog reusachtiger scheen, dan hij reeds was. „Zie je dien kerel? Hij is in staat me dood te slaan, als ik in den Pacific-Express stap. Levend kom ik dezen nacht niet uit Chicago!"

"Je moet hem bepraten! drong zij bij hem aan. „Ga naar hem toe en laat je door hem een auto bezorgen!"

Zoo zeggende stopte zij in den kleinen koffer zoo veel van Patrick Peppercorn's linnengoed, als er maar bij mogelijkheid in kon.

Tom nam overjas en hoed en sloop het huis uit. De Snifflerman vouwde zijn krant toe en trad een stap nader.

"Mr. Peppercorn, ik ben tot uw dienst!" sprak hij hoffelijk.

"Allright!" riep Tom en vatte hem vertrouwelijk bij den bovensten knoop van zijn jas. „Miss Snickering, het nichtje van Mrs. Cravath, wil zonder opzien het huis verlaten. Heeft u daar iets tegen?"

"Niet het minste!" antwoordde de detective.

"Maar nu staat zij er bepaald op, dat ik haar vergezel!"

"Tot aan 't station?"

"Neen, tot Salt Lake City!" antwoordde Tom. „Maar ik heb er heelemaal geen lust in. Help me dus, mijn waarde heer! Ik ben reeds een cliënt van de firma Sniffler & Co, en kan dus verlangen, dat ik door u van mijn zorgen bevrijd word."

DE GEREDDE HAARLEMMER DOBBELSTEENEN.

"Allright!" knikte de detective en dacht een oogenblik na. „U wenscht, dat miss Snickering alleen vertrekt. Ik zal u onopgemerkt naar het station volgen en u op 't laatste oogenblik, als de trein zich reeds in beweging zet, vasthouden."

"Uitstekend! Eenvoudig kostelijk!" riep Tom vol bewondering. „Laat u terstond twee auto's hier komen. Wij zijn dadelijk klaar!"

Zacht sloop hij in huis terug, waar Maggie reeds in de corridor stond te wachten, vol angstige spanning.

(Wordt vervolgd).

DE HAARLEMMER DOBBELSTEENEN.

AN het eind van Haarlem's hoofdstraat, de Groote Houtstraat, verrijzen, terstond vóór de brug die toegang geeft tot het Plein, de Dreef en verderop het Haarlemmerhout, twee kubusvormige gebouwtjes, door de Haarlemmers in de wandeling de „dobbelseenen" genaamd.

Over de reden van hun bestaan, inzonderheid hun voortbestaan, waren de meeningen onder de burgerij zeer verdeeld: er was eene partij des behouds, die ze op hun plaats wilde laten, en eene *Umsturz-Partei*, die ze wilde laten verdwijnen. Deze laatste beschouwde die huisjes als sta-in-den-weg's, welke op een drukken viersprong het verkeer bemoeilijkten en het vrije uitzicht bemermden voor alle rij- en voertuigen die van Raam- en Gasthuisvest kwamen. De gebouwtjes dagteekenden van het jaar 1826, kort vóór de afbraak van de Groote Houtpoort, en waren bestemd voor de controle op de stedelijke accijnzen. Het ontwerp met de Toskaansche ordonnantie was afkomstig van den Belgischen architect Suys, en stond in verband met de verbredening van de brug terstond er voor. De bouwmeester had daarvoor aan weerszijden gewelven van baksteen ontworpen, die met een enkele spanning over de geheele breedte van de gracht reikten. 't Scheen een Haarlemsche Rialto-brug te zullen worden; maar de uitkomst was een geheel andere. Want de nieuwe gewelven stortten in nog voor dat de brug voor het verkeer geopend was; en dit laatste was zeker nog een geluk bij ongeluk. „Le père Suys" werd ten gevolge van dezen inval de stad uitgejouwd en een Hollander verbeterde toen zijn werk, zóó dat de brug in harmonie kwam met de beide kommiezenhuisjes.

Op die harmonie o.a. beriepen zich de beide verenigingen *Heemschut* en *Haerlem*, die beide in hunne adressen aan den gemeenteraad hun best deden om de dobbelseenen van den moker te redden. Echter had die raad reeds drie jaren te voren het besluit tot opruiming genomen, en waarom dat toen niet ten uitvoer was gelegd — ja, dat behoorde tot de geheimen van St. Bureaukturatus. Begin Januari j.l. kwam men op de zaak terug en wederom werd, met 23 tegen 8 stemmen, besloten om de kommiezenhuisjes, die sedert de afschaffing der stedelijke accijnzen tot brandweer- en politiestations hervormd waren, af te breken en de wegen op dat punt te normaliseeren. De protesten van de behoudspartij, met inbegrip van de verenigingen *Heemschut* en *Haerlem*, werden daarbij voor kennisgeving aangenomen.

Alleen, het besluit moest nog ministerieel goedgekeurd worden. En dit gebeurde juist *niet*. Bij koninklijk besluit van 19 April j.l. werd de resolutie van den gemeenteraad vernietigd, en daarbij

o.m. gezegd dat de urgentie van de beoogde verkeersverbetering door den raad niet was aangetoond en, zelfs al ware 't zoo, die verbetering wel op eene andere wijze verkregen kon worden dan door de slooping van beide gebouwtjes. Van deze laatste werd gezegd dat ze hunne waarde hadden als beeld van den bouwstijl uit het begin der 19de eeuw, dat ze door hunne plaatsing aan weerszijden van de brug met het hek en die brug een schilderachtig geheel vormden, dat op karakteristieke wijze den zuidelijken toegang tot de stad Haarlem versierde, dat door afbraak het stedelijk schoon bena-deeld zou worden, enz.

De dobbelseenen zijn dus gered. En zoozeer verheugde deze beslissing een deel der burgerij, dat ze aan een Haarlemschen kwartpoet de regels in de pen gaf:

Haarlems burgers, vlagt!
Want uit de donkre nacht
Is de glans verschenen
Op de Dobbelseenen,
Des sloopers hand nabij
Staan zij voorloopig vrij
Tot sluitstuk van de straat
Die naar den Hout toe gaat, enz.